

SENSORVEILEDNING

Skoleeksamen vår 2019 - SPED2200 Den spesialpedagogiske tiltakskjeden

1. Kort om emnet

Emnet inkluderer følgende tematiske områder:

1. inkluderende og tilpasset opplæring/et tilpasset pedagogisk tilbud og forholdet mellom tilpasset opplæring/et tilpasset pedagogisk tilbud og spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp
2. kartlegging, vurdering og forbedringsarbeid i barnehage og skole
3. fasene i den spesialpedagogiske tiltakskjeden og sammenhengen mellom dem
4. rådgivning, veiledning, refleksjon og samarbeid og holdninger til normalitet og avvik

2. Vurdering

Vurderingen skal ta utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsene for emnet:

Kunnskapsmål

Gjennom arbeidet med emnet skal kandidaten opparbeide kunnskaper om og innsikt i

- sentrale intensjoner for inkluderende og tilpasset opplæring/et tilpasset pedagogisk tilbud og for forholdet til spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp
- kartlegging og samspillet med kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling for å klarlegge og møte tilpasningsbehov
- retningslinjer og handlingsrom i den spesialpedagogiske tiltakskjeden og sentrale arenaer, oppgaver og ansvarsfordelinger som kjeden omfatter
- Rådgivnings- og veiledningsoppgaver og samarbeid mellom berørte parter i spesialpedagogisk virksomhet og syn på normalitet og avvik

Ferdighetsmål

Gjennom arbeidet med emnet skal kandidaten utvikle begynnende ferdigheter som styrker evnen til å kunne

- utføre oppgaver knyttet til inkluderende og tilpasset opplæring og til å legge til rette et samspill mellom ordinær opplæring/et ordinært tilbud for alle og spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp for personer med særlige behov
- utføre oppgaver knyttet til kartlegging, som grunnlag for vurdering av tilpasningsbehov og utvikling av adekvate tiltak
- utføre oppgaver i ulike faser og på ulike arenaer i den spesialpedagogiske tiltakskjeden
- gi råd, veilede og samarbeide om planlegging, gjennomføring og vurdering av tiltak for personer med særlige behov samt stimulere til refleksjon om holdninger til normalitet og avvik

Generell kompetanse

Gjennom kunnskaper og ferdigheter du opparbeider i arbeidet med emnet skal du utvikle en begynnende kompetanse som styrker evnen til å kunne

- analysere og forholde seg til retningslinjer og handlingsrom i opplæringen for personer med særlige behov
- kartlegge og vurdere individ-, relasjons- og systemfaktorer slik at det bidrar til kvalitetsutvikling i spesialpedagogisk virksomhet
- utvikle arenakunnskap og utføre oppgaver i den spesialpedagogiske tiltakskjeden på en reflektert og innovativ måte
- utføre rådgivning, veiledning og delta i samarbeid om spesialpedagogisk virksomhet og reflektere over holdninger til normalitet og avvik

3. Mer spesifikt om oppgaven, gjennomføring og vurderingskriterier

Oppgaven

Eksamen består av to deler:

Del 1 vektet 50% og består kortsvaroppgaver og alle oppgavene skal besvares. Det forventes at hver oppgave besvares presist og kortfattet med ca. 100 – 200 ord.

Del 2 vektet 50% og består av drøftingsoppgaver og kandidaten skal kun besvare én av de to oppgavene.

Tid til besvarelse

6 timer

Bruk av hjelpemidler

Alle trykte/skriftlige hjelpemidler på papir er tillatt. Kandidatene kan bruke bøker og notater så lenge disse er på papir.

Besvarelsen

Besvarelsen skal skrives med litteraturhenvisninger som følger APA's referansestil, 6. utgave. Til slutt i besvarelsen skal det settes opp litteraturliste med kilder som ikke inngår i emnets skriftlige pensum. Pensumlitteratur trenger ikke å inngå i litteraturlisten. Den totale lengden på besvarelsen bør ikke overstige 2000 ord.

Vurdering

Besvarelsen vurderes på en gradert karakterskala fra A til F, der A er beste karakter og F er stryk.

I vurderingen av besvarelsen vektlegges

- at oppgavene besvares
- at oppgaven presiseres og avgrenses når dette er relevant (gjelder spesielt drøftingsoppgave)
- faglig innhold og argumentasjon
- faglige refleksjoner og selvstendighet
- bruk av relevante kilder
- logisk oppbygging, indre sammenheng og presisjon og klarhet i argumentasjon
- vesentlig overskridelse av besvarelsens anbefalte maksimum lengde

Selve oppgaveteksten:

Del 1 KORTSVARSOPPGAVER (vektes 50%)

Alle oppgavene skal besvares

Oppgave 1

Redegjør kort for forholdet mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Oppgave 2

Redegjør kort for hvilken funksjon en pedagogisk rapport har i den spesialpedagogiske tiltakskjeden.

Oppgave 3

Redegjør kort for innhold og funksjon til en individuell opplæringsplan (IOP).

Oppgave 4

Redegjør kort for grunner til at man bruker standardiserte (normerte) tester og kartleggingsverktøy i spesialpedagogiske utredninger.

Del 2 DRØFTINGSOPPGAVE (vektes 50%)

Velg oppgave 1 eller 2 - kun én av oppgavene skal besvares.

Oppgave 1

Drøft hvordan ulike typer samarbeid har betydning for planlegging og gjennomføring av spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp.

Oppgave 2

Drøft hvilken funksjon kartlegging kan ha i forhold til tilpasset opplæring og spesialundervisning.

4. Om vurdering av de spesifikke oppgavene

DEL 1 skal telle 50%

Oppgave 1

Redegjør kort for forholdet mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Et minimum er at kandidaten får frem/påpeker at spesialundervisning er en form for tilpasset opplæring, og i tillegg fremhever hva som kjenner seg ut disse to: Tilpasset opplæring er et virkemiddel for at alle skal oppleve økt læringsutbytte. Det omfatter både ordinær opplæring og spesialundervisning. Spesialundervisning er en individuell rett eleven har. Det innebærer ekstra tilrettelegging utover det ordinære tilbudet. Spesialundervisning vurderes når tilpasset opplæring ikke er nok. Konkrete eksempler (som er relevante) bør telle positivt.

Hovedlitteratur (annen relevant litteratur kan også benyttes):

- Befring og Tangen (red, 2012). Spesialpedagogikk., særlig kap 5 og kap 12.
- Buli-Holmberg, J., Nilsen, S. og Skogen, K. (2015): Kultur for tilpasset opplæring. Hele boken.
- UDIR (2014). Veilederen, Spesialundervisning (i skolen)

Spesielt relevante forelesninger:

Forelesning 23/1 ved Åste Hagen (Tilpasset opplæring og spesialundervisning i skolen)

Forelesning 10/1 ved Åste Hagen (Den spesialpedagogiske tiltakskjeden)

Forelesning 15/1 ved Jeff Hall (Tilpasset opplæring lovperspektiv)

Forelesning 24/1 ved Trond Ketil Geving (Spes.ped og ledelse)

Forelesning 27/2 ved Ingeborg Gude (Bekymring og tilmelding til PPT)

Oppgave 2

Redegjør kort for hvilken funksjon en pedagogisk rapport har i den spesialpedagogiske tiltakskjeden.

Her forventes at kandidaten viser forståelse for hva en pedagogisk rapport er og hvilken funksjon/betydning en slik rapport har. En pedagogisk rapport utarbeides som regel av lærer/barnehagelærer i de første fasene i den spesialpedagogiske tiltakskjeden. Den skal legges ved en henvisning til PPT. Besvarelsen bør få frem at en pedagogisk rapport brukes for å dokumentere elevens utbytte av opplæringen. En pedagogisk rapport bør dokumentere hva som er gjort fra skolens side: kartlegging, tilpasset opplæring (hvilke tiltak har vært iverksatt), hvordan har ulike tiltak fungert. Når det gjelder barnehage, vil en pedagogisk rapport innebære en skriftlig vurdering av et barns helhetlige læring og utvikling sett i lys av observasjoner/kartlegging, utprøving av tiltak og vurdering av hvordan barnet fungerer i ulike miljøer. Særlig gode besvarelser påpeker i tillegg at:

- en god pedagogisk rapport vil hjelpe PP-rådgiver i arbeidet med sakkyndig vurdering og bidra til en bedre sakkyndig vurdering, altså bedre kvalitet gjennom alle ledd i tiltakskjeden.
- en pedagogisk rapport gjelder både barnehage og skole

Hovedlitteratur (annen relevant litteratur kan også benyttes)

- Befring og Tangen (red, 2012). Spesialpedagogikk., særlig kap 12.
- Buli-Holmberg, J., Nilsen, S. og Skogen, K. (2015): Kultur for tilpasset opplæring. Kap 4 og 5.
- UDIR (2014). Veilederen, Spesialundervisning (i skolen)
- UDIR (2017). Veilederen, Spesialpedagogisk hjelp i barnehagen.

+ All litteratur som omfatter kartlegging vil være relevant

Spesielt relevante forelesninger:

Forelesning 10/1 ved Åste Hagen (Den spesialpedagogiske tiltakskjeden)

Forelesning 27/2 ved Ingeborg Gude (Bekymring og tilmelding til PPT)

Oppgave 3

Redegjør kort for innhold og funksjon til en individuell opplæringsplan (IOP).

En IOP er en kortfattet og praktisk plan til hjelp i planlegging, gjennomføring og evaluering av opplæringen for elever som har spesialundervisning. IOP skal bidra til å sikre at eleven får et likeverdig og tilpasset opplæringstilbud. En IOP skal bygge på enkeltvedtaket om spesialundervisning og ikke inneholde nye eller andre rettigheter for eleven enn de som kommer frem av enkeltvedtaket.

En IOP bør beskrive mål, innhold, arbeidsmåter, vurderingsformer og organisering av undervisningen. En IOP må samordnes med planen for den ordinære opplæringen slik at eleven får et helhetlig opplæringstilbud.

En god IOP har en enkel form, er lett å forstå, har en relativt lite arbeidskrevende utfylling, har en logisk oppbygging, viser helhet og sammenheng i elevens opplæringstilbud og gir godt grunnlag for å evaluere opplæringen.

Det er skolen som har ansvaret for å utarbeide IOP, men det er også mulig at andre aktører og instanser bidrar i prosessen. Rektor har ansvaret for å legge til rette for et godt planarbeid og å sikre at de IOP-ene som utarbeides, er innenfor lovens krav.

Gode besvarelser bør klargjøre formål med IOP og kunne redegjøre for hovedinnhold (mål, innhold, arbeidsmåter, vurderingsformer og organisering av undervisningen), samt når og hvordan planen skal evalueres. Konkrete eksempler som del av redegjørelsen bør telle positivt i vurderingen. Svært gode besvarelser setter bruken av IOP inn i en større sammenheng, for eksempel hvordan skoler kan jobbe og følge opp arbeidet med IOP, utfordringer knyttet til bruk av IOP, har betraktninger om elevs rettigheter knyttet til IOP eller etiske refleksjoner.

Hovedlitteratur

- Aarnes, A. (2018). IOP i praksis. Individuell tilpasning i skolen, Oslo: Pedlex Norsk Skoleinformasjon. Side 1 - 65.
- Buli-Holmberg, J., Nilsen, S. og Skogen, K. (2015): Kultur for tilpasset opplæring. Oslo:Cappelen Damm. Kapittel 6 og 7.
- UDIR (2014). Veilederen, Spesialundervisning (i skolen)
- UDIR (2015). Veilederen, Spesialundervisning for voksne.

Forelesninger:

Forelesninger 19/2 og 26/2 ved Berit Johnsen

Forelesninger 20/2 ved Åste Hagen

Andre relevante aktiviteter

Praksisperioden og arbeidskrav 2

Oppgave 4

Redegjør kort for grunner til at man bruker standardiserte (normerte) tester og kartleggingsverktøy i spesialpedagogiske utredninger.

Det primære psykometriske argumentet for å bruke standardiserte tester og kartleggingsverktøy er at en ønsker å sammenligne skårene til et bestemt barn opp mot en større normgruppe for å avdekke hvordan barnet skårer sammenlignet med en normalpopulasjon.

Sekundære grunner til å bruke standardiserte tester og kartleggingsverktøy er

- a. at slike verktøy ofte er mer gjennomarbeidet og holder høyere kvalitet enn ustandardiserte verktøy.
- b. at standardiserte prosedyrer for administrering og tolkning gjør at resultatene får større troverdighet (validitet og reliabilitet) sammenlignet ustandardiserte verktøy.

Motsatt, vil det alltid være knyttet større grad av usikkerhet knyttet til bruk ustandardiserte verktøy fordi faglig skjønn og subjektive vurderinger får større innflytelse på administrering og tolkning.

Standardiserte verktøy kan brukes til ulike formål, for eksempel screening, detaljert kartlegging av spesifikke funksjonsområder, være del av en diagnostisk kartlegging og brukes til å evaluere av fremgang. Standardiserte verktøy kan også brukes intraindividuell kartlegging, dvs. kartlegge en enkelt elevs relative styrker og svakheter.

Den underliggende motivasjonen for bruk av slike verktøy i spesialpedagogiske sammenhenger er som regel et ønske om å tilegne seg mer spesifikk informasjon om en elevs styrker og svakheter, dvs informasjon som kan brukes for å gi eleven bedre tilpasset opplæring.

Gode besvarelser forklarer hva en standardisert test eller kartleggingsverktøy er og peker både på primære og sekundære grunner til å bruke slike verktøy. En nærmere utdyping av problemstillinger knyttet til validitet og reliabilitet bør telle positivt. Særdeles gode besvarelser setter bruk av slike verktøy inn i en større sammenheng eller bringer inn kritiske perspektiver, for eksempel at bruk av slike tester i noen sammenhenger kan bidra til stigmatisering.

Hovedlitteratur

- Hesselberg, F. og von Tetzchner, S (2016). Pedagogisk psykologisk arbeid. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap 7.
- Kleven, T. A. (2011). Data og datainnsamlingsmetoder. I T. A. Kleven (Red.), Innføring i pedagogisk forskningsmetode 2. utgave (ss. 27-47). Oslo: Unipub.
- Nilsen, D.V. (red.) (2014) Spesialpedagogisk hjelp i barnehagen. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 3 og 4

Forelesninger:

Forelesninger 29/1, 21/3, 27/3 og 2/4 ved Christian Brandmo (generelt om kartlegging og testteori)

Forelesninger 30/1 og 31/1 ved Elisabeth McGuire (dynamisk/økologiske kartleggingsmetoder)

Forelesning 20/3 ved Hilde R Straume (kartlegging språk, lese og skrivevansker)

Forelesninger 28/3 ved Terje Trondsen (kartlegging matematikkvansker)

Forelesning 4/4 ved Elisabeth McGuire (Kartlegging av psykososiale vansker i barnehage)

Forelesning 9/4 ved Gunnar Bjørnebekk (kartlegging psykososiale vansker)

Forelesning 10/4 ved Ingvild A. Grove (Kartlegging: Vurdering av flerspråklige barnehagebarns språk).

Andre relevante aktiviteter

Praksisperioden og arbeidskrav 2

Seminarundervisning 5., 6. og 7. gang

DEL 2 - skal telle 50%

Oppgave 1

Drøft hvordan ulike typer samarbeid har betydning for planlegging og gjennomføring av spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp i barnehagen.

En god besvarelse inneholder gjerne:

- en redegjørelse for hvem som kan inngå i dette samarbeidet: Barnet/eleven, foreldre, lærer, spes.ped. på skolen og/eller i barnehagen, rektor/styrer, helsesykepleier, PPT, Barnevernstjenesten, BUP, Habiliteringstjenesten, Statped.
- en redegjørelse for og drøfting av hva et godt samarbeidsklima innebærer: f. eks. tydelige og avklarte forventninger, en klar plan for arbeidet, tillit, brukermedvirkning, rom for utveksling av tanker og meninger for alle.
- en redegjørelse for og drøfting av kommunikasjonsferdigheter: f. eks. empati, innlevelse, aktiv lytting, bruk av spørsmål.
- en redegjørelse/drøfting av det samarbeidet som foregår internt på skolen/i barnehagen, både i forkant av en utredning/henvisning, i forbindelse med planlegging og gjennomføring, samt evaluering av spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp.

Opgaven er vid og det ses på som en fordel at kandidaten avgrensner oppgaven eller velger et spesifikt fokusområde eller kontekst. Det er for eksempel i orden om kandidaten velger å fokusere på kun skole (samarbeid i fht spesialundervisning) eller kun barnehage (samarbeid i fht spesialpedagogisk hjelp), men vi forventer da en avklaring av dette. Gode besvarelser har en logisk oppbygging, indre sammenheng og presisjon og klarhet i argumentasjonen. Demonstrasjon av selvstendighet og gode faglige refleksjoner bør belønnes i vurderingen. For å oppnå en god karakter forventer vi dermed ikke bare redegjørelse, men også at kandidaten mestrer å drøfte noe.

Hovedlitteratur (annen relevant litteratur kan også benyttes):

I utgangspunktet kan det brukes argumentasjon fra hele pensumlitteraturen. Særlig relevant vil følgende bøker være:

- Befring og Tangen (red, 2012). Spesialpedagogikk.
- Buli-Holmberg, J., Nilsen, S. og Skogen, K. (2015): Kultur for tilpasset opplæring.
- Hesselberg, F. og von Tetzchner, S (2016). Pedagogisk psykologisk arbeid.
- Johannesen, E., Kokkersvold, E. og Vedeler, L. (2010): Rådgivning. Tradisjoner, perspektiver og praksis
- Nilsen, D.V. (red.) (2014) Spesialpedagogisk hjelp i barnehagen.

Spesielt relevante forelesninger:

Forelesning 10/1 ved Åste Hagen (Den spesialpedagogiske tiltakskjeden)

Forelesning 20/4 ved Elisabeth McGuire (Rådgivning og veiledning i barnehagen)

Oppgave 2

Drøft hvilken funksjon kartlegging kan ha i forhold til tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Kartlegging kan ha ulike funksjoner i ulike faser av den spesialpedagogiske tiltakskjeden

- Kartlegging kan ligge forut for eller være del av bekymringsfasen. Screening av språkutvikling, lese- og skriveferdigheter.
- Kartlegging kan være del av et grunnlagsarbeid for en pedagogisk rapport som brukes i tilpasset opplæring eller for henvisning til PPT.
- Kartlegging er vanligvis del av PPT's grunnlagsarbeid forut for sakkyndig vurdering.
- Kartlegging kan brukes underveis i gjennomføringen av et pedagogisk/spesialpedagogisk tiltak for å vurdere progresjon.
- Kartlegging kan brukes for å evaluere et tiltak knyttet til tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Følgelig kan kartlegging ha mange ulike funksjoner i forhold til tilpasset opplæring og , for eksempel ha preg av en screening, være en detaljert kartlegging av spesifikke funksjonsområder – herunder sterke og svake sider, være del av en diagnostisk utredning og brukes til å evaluere pedagogiske tiltak. Det kan også brukes ulike kartleggingstilnærminger, for eksempel standardisert tilnærming, dynamisk kartlegging eller økologisk kartlegging. I de fleste tilfeller er kartleggingen motivert i et ønske om å samle mer spesifikk og reliabel informasjon om en elevs mestring, styrker og svakheter, dvs informasjon som igjen kan brukes i arbeidet med tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Oppgaven er forholdsvis vid og det ses på som en fordel at kandidaten avgrenser oppgaven eller velger et spesifikt fokusområde eller kontekst. Gode besvarelser har en logisk oppbygging, indre sammenheng og presisjon og klarhet i argumentasjonen. Demonstrasjon av selvstendighet og gode faglige refleksjoner bør belønnes i vurderingen. Særlig gode besvarelser evner å inkludere kritiske argumenter knyttet til bruk av kartlegging i spesialpedagogisk virksomhet eller inkludere ulike dilemma eller prinsipielle spørsmål i drøftingen. Mulige momenter i en kritisk drøfting kan for eksempel være «kartlegging og tidlig innsats versus tidlig stigmatisering» eller «kartlegging og individfokus versus systemarbeid og forebygging».

Hovedlitteratur

I utgangspunktet kan det brukes argumentasjon fra hele pensumlitteraturen. Særlige relevant litteratur knyttet til begrepene kartlegging, tilpasset opplæring og spesialundervisning er listet i tilknytning til oppgave 1 og 4 i del 1 av oppgavesettet.

Spesielt relevante forelesninger:

Forelesning 10/1 ved Åste Hagen (Den spesialpedagogiske tiltakskjeden)

Forelesning 24/1 ved Trond K Geving (Tilpasset opplæring og spesial undervisning i skolen)

Forelesning 12/2 ved Elisabeth McGuire (Utredning: PPTs mandat, rolle og saksgang)

Forelesning 13/2 ved Laila Guterud (Utredning: Samarbeid med skole/barnehage, hjem, barnevern, helse etc)

Forelesninger 19/2 og 26/2 ved Berit Johnsen (Individuelle opplæringsplaner)

Forelesninger 20/2 ved Åste Hagen (Individuelle opplæringsplaner)

Forelesning 27/2 ved Ingeborg Gude (Hvem skal henvises og hvor - krav til forarbeid og pedagogisk

rapport)

Forelesning 29/1, 21/3, 27/3 og 2/4 ved Christian Brandmo (generelt om kartlegging og testteori)

Forelesning 30/1 og 31/1 ved Elisabeth McGuire (dynamisk/økologiske kartleggingsmetoder)

Forelesning 20/3 ved Hilde R Straume (kartlegging språk, lese og skrivevansker)

Forelesning 28/3 ved Terje Trondsen (kartlegging matematikkvansker)

Forelesning 4/4 ved Elisabeth McGuire (Kartlegging av psykososiale vansker i barnehage)

Forelesning 9/4 ved Gunnar Bjørnebekk (kartlegging psykososiale vansker)

Forelesning 25/4 ved Jorun Buli-Holmberg (Veiledning og rådgivning).

Andre relevante aktiviteter

Praksisperioden og arbeidskrav 1, 2 og 3.

Seminarundervisning 2. – 9. gang

Graden av hvor godt kriteriene er nådd avgjør karakter (jfr. karakterskalaen til UH-sektoren)

Fagspesifikke karakterbeskrivelse

Karakter	Generell beskrivelse	Fagspesifikk beskrivelse
A	Fremragende prestasjon som skiller seg klart ut. Kandidaten viser særlig god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.	Kandidaten viser høyt kunnskapsnivå, særdeles god oversikt over emnerelevant litteratur og forståelse for emnets spesialpedagogiske område. Kandidaten viser brede og solide kunnskaper om emnet, samt evne til kritisk reflektert og/eller original anvendelse av disse. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes sikkert, og drøftingen bæres opp av analytiske problemstillinger. Framstillingen er klart resonnerende og argumentativ, og det er korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.
B	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten viser en meget god oversikt over emnerelevant litteratur, og demonstrerer god forståelse for og selvstendig anvendelse av kunnskaper inn emnet. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes selvstendig i drøfting, og framstillingen er resonnerende og argumentativ, samt korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.
C	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene	Kandidaten viser en ryddig og god oversikt over emnerelevant litteratur, og viser god oversikt over emnets kunnskapsstoff. Relevante begreper, teorier og empirisk kunnskap brukes i drøftingen. Besvarelse viser svakheter når det gjelder presisjon i begrepsbruk og evne til analytisk anvendelse av kunnskapen, spesialpedagogisk resonnement og argumentasjon.
D	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten kan gjøre rede for deles av den emnerelevante litteraturen, men viser ujevne kunnskaper eller lite faglig selvstendighet. Besvarelsen preges av gjengivelse og i liten grad drøfting av teorier, begreper og empirisk kunnskap, samt upresis og til dels feilaktig begrepsbruk.
E	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten viser noe kunnskap om, men svært mangelfull oversikt over emnerelevant litteratur. Prestasjonen er tilstrekkelig og innfrir minimumskravene sett i forhold til emnets læringsmål, men heller ikke mer. Begreper og teorier er til dels feilaktig gjengitt, og det er ingen relevant drøfting av oppgitte problemstillinger.
F	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimums-kravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten har kun svært overflatisk oversikt og den relevante emnelitteraturen og viser store hull i kunnskapen om emnets sentrale temaer. Prestasjonen oppfyller ikke minimumskravene i forhold til emnets læringsmål, verken teoretisk eller empirisk.